

HIBRĪDĀS AIRENES (*Lolium x boucheanum* Kunth) DESKRIPTORI

III RAKSTUROŠANAS UN NOVĒRTĒŠANAS DESKRIPTORI

Hibrīdās airenes vērtēšanas īsa metodika izmēģinājumu iekārtošanai

Hibrīdās airenes sēj ar rokām 2 rindiņās, katra 2 m garumā, starp rindiņām 30 cm un starp lauciņiem 60 cm. Laučiņa platība 2m x 60cm=1.2 m². Atkārtojumu skaits: – optimālais- 3, minimālais- 2, randomizētais sakārtojums. Par standartšķirni izvēlas Latvijas šķirņu katalogā iekļauto šķirni.

Standaršķirne iekļaujas kopējā vērtējumā. Paraugu izvērtēšanas laiks: sējas gads + divi nākošie zelmeņa izmantošanas gadi, kopā 3 gadi.

Mēslojums N₆₀ P₆₀ K₉₀ sēj pavasarī un pēc pirmās zāles pļaujas, ja neatstāj lauciņus sēklas iegūšanai. Sēklu lauciņiem: N₆₀ P₆₀ K₉₀ pavasarī.

Nopļauj pēc novērtēšanas tas ir apmēram 3 nedēļas pēc izplaukšanas jūlija sākumā.

Lauciņu apkopšanu veic ar rokām.

Pazīmes raksturojumu vērtē pēc 9 ballu skalas: 1- saimnieciski nevērtīgs; 9- saimnieciski ļoti vērtīgs.

Rādītāji izmēģinājuma vietas raksturošanai:

- a. Valsts
- b. Institūcijas nosaukums un adrese
- c. Institūcijas ģeogrāfiskās koordinātas (platums, garums, augstums virs jūras līmeņa)
- d. Sējas datums
- e. Novākšanas datums
- f. Laukdīdība (ballēs: atsevišķi augi – 1; pilna rinda - 9)
- g. Lauciņu lielums
- h. Atkārtojumu skaits
- i. Mēslojums (veidi un devas)
- j. Augu aizsardzības līdzekļi, kādā attīstības fāzē izmantoti

VIDES APSTĀKĻI:

- k. Augsnes tips
- l. Reljefs
- m. Augsnes pH
- n. Organiskās vielas saturs augsnē
- o. Augsnes mehāniskais sastāvs
- p. Temperatūra (gada un/vai sezonas minimālā, maksimālā un vidējā)
- q. Nokrišņi (gada un/vai sezonas summa)
- r. Salnas veģetācijas periodā (datums un zemākā temperatūra)

Des- kriptora kods	Pazīmes Nr. citos deskriptoros	Deskriptors skala (ballēs)	References vērtības	Piezīmes
Raksturojums				
III/1		Lapas platums sējas gadā rudenī		
	¹ UPOV TG/4/8- No 11	1 ļoti šaura 3 šaura 5 vidēja 7 plata 9 ļoti plata	5 balles – ‘Saikava’	Vērtē sējas gada rudenī sacerojošus augus
III/2		Lapu krāsa sējas gada rudenī		
	UPOV TG/4/8- No 5	1 ļoti gaiši zaļa 3 bāli zaļa 5 vidēji zaļa 7 tumši zaļa 9 ļoti tumši zaļa	7 balles- ‘Saikava’	Vērtē sacerojošiem augiem septembra 1 dekādē sējas gada rudenī
III/3		Tendence veidot ziedkopas sējas gada rudenī		
	¹ IBPGR /85/ 72 4.2.1. UPOV TG/4/8- No 3	1 nav 3 vāja 5 vidēja 7 izteikta 9 ļoti izteikta	Nav stiebru. Lauciņā dažī izplaukuši vai plaukstoši stiebri. Ļoti daudz izplaukuši vai plaukstoši stiebri.	Vērtē sacerojošiem augiem. Izplaukušiem stiebriem vārpa pilnīgi atbrīvojusies no maksts, plaukstošiem makstī redzama vārpa
III/4		Ziemcietība		
	¹ IBPGR /85/ 72 4.1.5.	1 nelieli bojājumi 5 vidēji bojāts 9 stipri bojājumi	< 10 % bojājumi pārziemojis 50% no zelmeņa. nav pārziemojošu augu.	Vērtē pavasarī, ataugšanas sākumā, maija I dekāde

III/5		Ataugšana pavasarī		
		1 ļoti lēna 3 lēna 5 vidēja 7 strauja 9 ļoti strauja	5 balles – ‘Saikava’	Vērtē pavasarī cerošanas laikā
III/6		Augšanas virziens ataugšanas sākumā		
	UPOV TG/4/8- No 6	1 vertikāls 3 daļēji vertikāls 5 vidējs 7 daļēji klājenisks 9 klājenisks, gulošs	0-10 ⁰ 11-34 ⁰ 35-56 ⁰ 57-79 ⁰ 80-90 ⁰	Vērtē pavasarī cerošanas laikā. Cera forma tiek noteikta vizuāli novērtējot leņķi, kas veidojas starp augu ass centru un ārējām lapām un stiebriem
III/7		Lapu krāsa pavasarī		
	UPOV TG/4/8- No 9	1 ļoti gaiši zaļa 3 gaiši zaļa 5 vidēji zaļa 7 tumši zaļa 9 ļoti tumši zaļa	7 balles – ‘Saikava’	Vērtē cerošanas sākumā
III/8		Ziedkopu parādīšanās laiks (plaukšanas sākums)		
	IBPGR /85/ 72 4.2.2.1.	1 agri 5 vidēji 7 vidēji vēlu 9 vēlu	7 balles – ‘Saikava’ (jūnija II dekāde)	Uz lauka fiksē plaukšanas sākuma datumu, vismaz 4-5 vārpas pilnīgi atbrīvojušās no lapas maksts.
III/9		Ziedkopu parādīšanās intensitāte		
	IBPGR /85/ 72 4.2.2.2.	1 atsevišķas vārpas 3 vāja 5 vidēja 7 izteikta 9 vienlaicīgi viss lauciņš		Vērtē plaukšanas laikā

III/10		Akotainība		
		1 nav 3 dažiem augiem 5 puse augiem 7 ¾ augiem 9 visiem augiem	3 balles – ‘Saikava’	Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas visā lauciņā
III/11		Stiebru skaits		
	IBPGR /85/ 72 4.2.4	1 ļoti maz 3 maz 5 vidēji 7 daudz 9 ļoti daudz	Uz lauciņa daži stiebri.	Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas visā lauciņā
III/12		Karoglapas platums		
	IBPGR /85/ 72 6.2.3. UPOV TG/4/7- No 11	1 ļoti šaura 3 šaura 5 vidēja 7 plata 9 ļoti plata		Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas
III/13		Karoglapas garums		
	IBPGR /85/ 72 6.2.4. UPOV TG/4/8- No 10	1 ļoti īss 3 īss 5 vidējs 7 garš 9 ļoti garš		Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas
III/14		Garāko stiebru garums		
	IBPGR /85/ 72 6.2.5. UPOV TG/4/8- No 12	1 ļoti īss 3 īss 5 vidējs 7 garš 9 ļoti garš	7 balles – ‘Saikava’ (100-110 cm)	Vērtē 3-5 pilnīgi izplaukušus stiebrus

III/15		1. zāles raža		
		1 zema 5 vidēja 9 augsta		Nosaka vizuāli visā lauciņā ziedēšanas sākumā, attiecībā pret standartu, jūnija I dekādē
III/16		Zelmeņa augstums atālā		
		1 zems 5 vidējs 9 augsts		Vērtē septembrī pirms veģetācijas beigām
III/17		Stiebru veidošana atālā		
		1 neveido 3 vāja 5 vidēja 7 izteikta 9 ļoti izteikta	Nav stiebru. Lauciņā daži izplaukuši vai plaukstoši stieбри. Ļoti daudz izplaukušu vai plaukstošu stiebru.	Vērtē augusta beigās – septembra sākumā
III/18		Slimību izturība rudenī: Puccinia sp. – rūsas (lapu un stiebru)		
	IBPGR /85/ 72 8.2.1.	1 veseli 5 vidēji 9 stipri bojāti		Vērtē vizuāli atkarībā pēc rūsas izplatības augustā vai septembra sākumā
III/19		Slimību izturība rudenī: Drechslera dictyoides– u.c. lapu plankumainības		
	IBPGR /85/ 72 8.2.2.	1 veseli 5 vidēji 9 stipri bojāti		Vērtē vizuāli atkarībā pēc rūsas izplatības augustā vai septembra sākumā
III/20	Piezīmes			Jebkura papildus informācija
III/21	Citoloģiskais raksturojums un identificētie gēni			
III/22	Molekulārie marķieri			
III/23	Attēli			

Paskaidrojumi un izmantotā literatūra

¹IBPGR deskriptori (1985.g.)

²UPOV – AVS testa vadlīnijas TG/4/7, 1990.g.

1. Plant Genetic Resources and Database, <http://www.igergru.bbsrc.ac.uk/welcome/gru/collaboration/agris/download/download.htm>
2. Forage grass descriptors. AGPG:IBPGR/85/72 March 1985, pp 30.
3. Robert F Barones, C. Jerry Nelson, Michael Collins, Kenneth J. Moore. 2003. Forages. Volume I. Structure and Morphology of Grasses. Chapter 2. Iowa State Press, USA. 25-49.
4. Chapman, GP. 1996. The biology of grasses. Wallingford, UK: CAB International.
5. Tērauds V. 1958. Pļavas un ganības. LVI. R., lpp. 440.